

Beredskap ved rømming

Sigurd Hytterød
Medlemsmøte Gardermoen
29.03.2023

NORSKE
LAKSEELVER

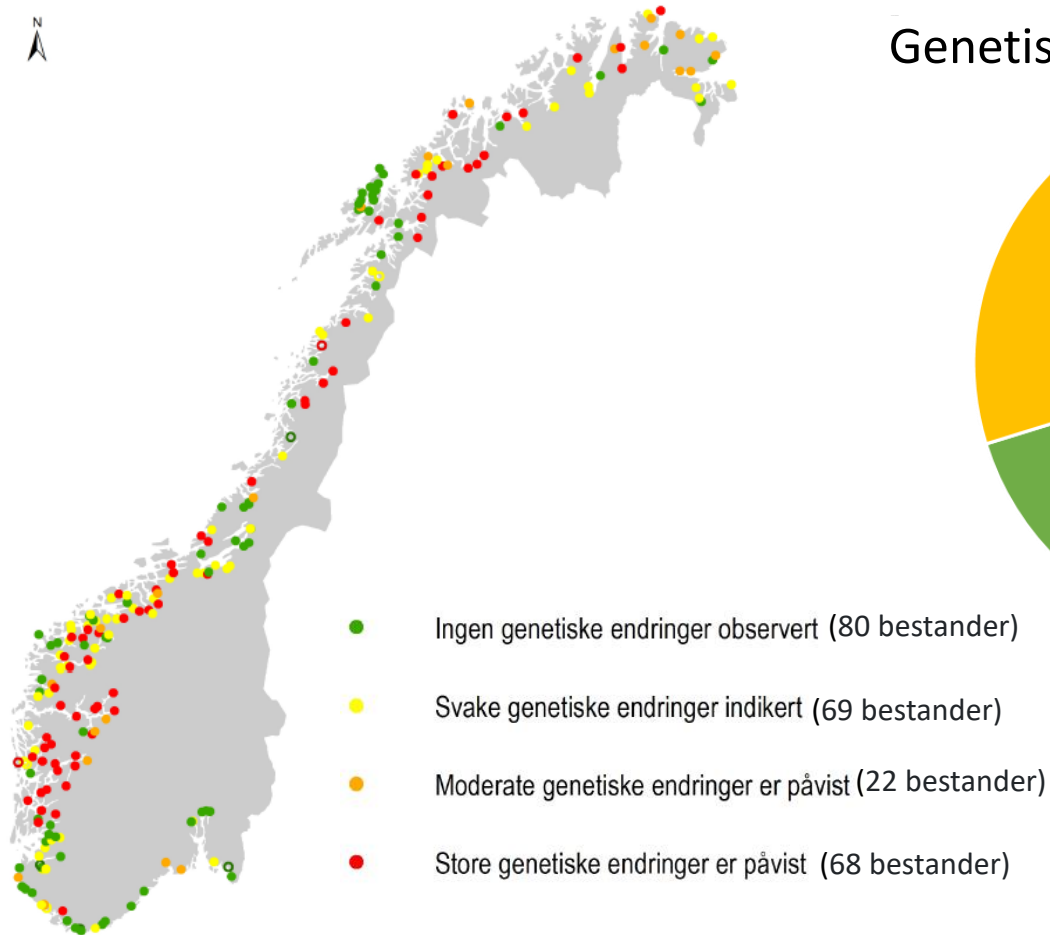
Hvorfor beredskap mot rømt oppdrettslaks i elva?

- Øker muligheten til å fjerne rømt oppdrettslaks i elva
- Oppklare rømminger uten kjent kilde
- Økt oppmerksomheten rundt rømming
- Redusere antall rømningshendelser og antall rømte oppdrettslaks

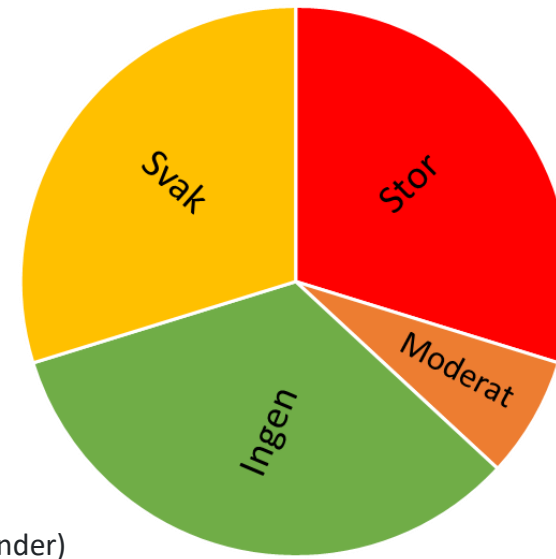

Foto. Camilla Næss, Nina

Genetisk status hos villaksbestandene

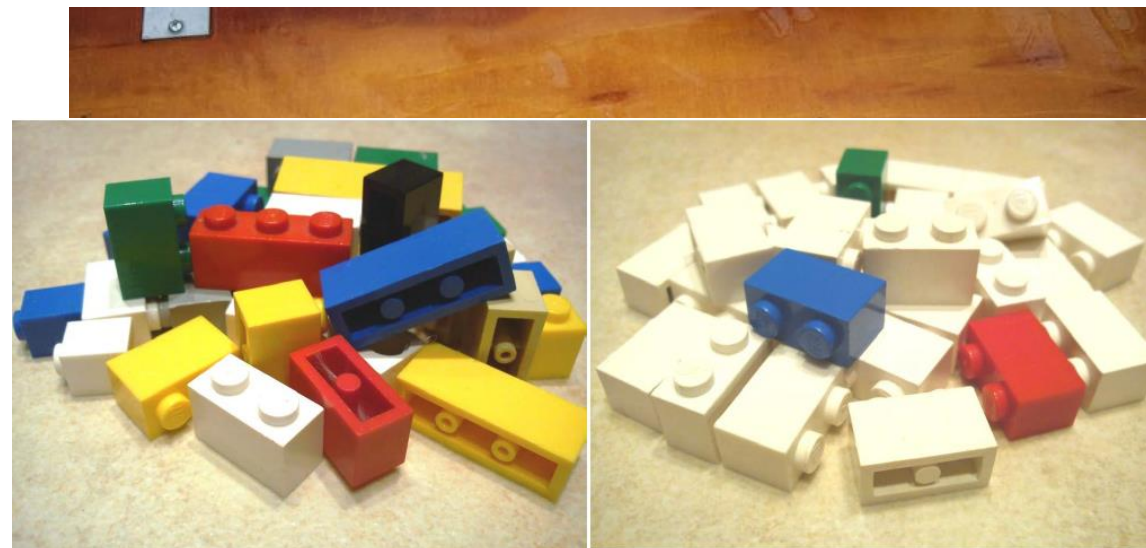
Genetisk status i 239 laksebestander

Kilde. Diserud mfl. 2020

Gener fra oppdrettslaks – en trussel mot villaksen

- Villaksen har unike gener og egenskaper
- Oppdrettslaks er avlet for matproduksjon
- Krysning svekker bestandenes overlevelsessevne
- Innblandingen av gener setter langvarige spor

Villaks

Oppdrettslaks

Hvordan bygge beredskap mot rømt oppdrettslaks?

- Lag en plan **før** fiskesesongen
- Forankring i driftsplanen
- Lokal koordinator
- Handlingsplan
- Undersøk genetisk status
- Vurder om utvidet innsats er nødvendig

Forberedelser er avgjørende

- Forbered fiskerne på at de kan få rømt oppdrettslaks
- Forskjell på rømt og vill
- Informer om at skjellprøver er viktig og sørg for enkel tilgang på skjellprøvekonvolutter
- Tilrettelegg for innsamling av prøvene
 - lokal koordinator
- Skjellprøver i fiskereglene
- Ta gode bilder
- Registrer i fangstrapportering

Dato	Vekt	Art	Bedskan	Valid Sone	Navn	Bilde	Salt ut	Oppdrett
11.07.2021	8,1	Laks	Sluk	Midbehammaren - Lundevannet	Kjell Oskar Strömland		NEI	x
31.07.2021	7,8	Laks	Sluk	Midbehammaren - Lundevannet	Arthur Lindeland		NEI	x
24.07.2021	7,2	Laks	Sluk	Midbehammaren - Lundevannet	Zbigniew Polak		NEI	x
12.07.2021	6,9	Laks	Sluk	Midbehammaren - Lundevannet	Kjell Oskar Strömland		NEI	x
18.07.2021	6,5	Laks	Sluk	Midbehammaren - Lundevannet	Tor-erik Hansen		NEI	x

inatur
Laksefiske Innlaksefiske
Åna-Sira
2021
Fangster pr. uke
Aggregert inang
Sluttskring
2018
2019
2020
2021
2022

SKADER OG DEFEKTER (kryss av): Ingen
Garnskade Avkortede halefinnefiker
Bolgete ryggfinnestråler Klumpformet ryggfinne
Bolgete brystfinnestråler: En finne Begge finner
Klumpformet brystfinne: En finne Begge finner
Fettfinne mangler Snute/kjeve deformasjon
Gjellelokkforkorting: En Begge
Villfisk Oppdrett Usikker
Vil å åpne fisken: JA NEI

Handling – når rømt fisk oppdages

- Varsle Fiskeridirektoratet med en gang – fiskeren kan også varsle
- Ta skjellprøve
- Registrer fangsten i rapporteringsløsningen
- Følg opp om det er flere som får oppdrettslaks i elva
- Varsle naboelver
- Ta gjerne kontakt med Norske Lakseelver

Når et større antall rømt oppdrettslaks oppdages

- Fiskeridirektoratet pålegger utfisking
- Profesjonell instans koordinerer tiltaket
- OURO ved ukjent kilde
- Avtale om kompensasjon ved bruk av forvaltningslagets ressurser – før tiltaket iverksettes
- Dialog med oppdrettsselskaper når dette er naturlig
- Dialog og kontakt med Norske Lakseelver

Utfordrende uten avtaler på forhånd

Sendte økonomisk krav til havbruksselskap etter arbeid med rømming i Sognefjorden. Fikk ikke svar

– Det er rimelig frustrerende og vi synes det er dårlig gjort å ikke svare, sier leder i Vik Jakt- og fiskelag. Havbruksselskapet sier de skal ordne opp.

Rømt oppdrettslaks i Surna

- Tiltaket kommer **året etter** at rømt oppdrettslaks er påvist
- Tiltaket er svært **tidsbegrenset**
- Ofte bare en dag
- Avhengig av gode forhold
- Lokal forvaltning og samarbeid med utførende firma
 - Tidlig ute, planlegging
 - Kontrakter
 - Økonomi

År	N sport	% sport	N høst	% høst
2006	485	5,0	45	56
2007	155	12,0	29	24
2008	218	10,0	45	38
2009	231	5,0	53	17
2010	445	2,3	50	14
2011	267	9,0	76	14
2012	544	3,0	110	7
2013	301	11,0	128	19
2014	246	4,0	313	6
2015	343	1,5	70	14
OURO → 2016	548	3,0	121	3
OURO → 2017	423	3,0	55	2
2018	310	0,3	51	0
2019	349	0,6	28	14
? 2020*	483	1,7	98	1
2021*	463	1,6	62	13
OURO → 2022				

Kilde. VRL og Wennevik mfl 2021 og 2022

Søke om midler?

--PUBLISERINGSTEKST--

Marint miljøsikrings- og verdiskapingsfond

Møre og Romsdal fylkeskommune lyser ut midlar frå Marint miljøsikrings- og verdiskapingsfond

Søknadsfrist: **15. september 2023**

Det vert i 2023 opna for søknader innan temaområde tiltak for å hjelpe vill laksefisk, samt fremje god sameksistens mellom havbruk og vill laksefisk.

Søkarar og prosjekt må ha forankring og aktivitet i Møre og Romsdal.